

Verdieping van de Europese samenwerking aan de Limburgs-Duitse binnengrens

Resolutie van burgers wonend in de grensregio's van de provincie Limburg en de Duitse deelstaat Nordrhein Westfalen zoals vastgesteld in de Kloosterbibliotheek van Wittem d.d. 4 en 5 maart 2016.

Overwegende dat

- de huidige samenwerking in de Nederland-Duitse grensregio's nog nooit zo goed was, doch dat een nieuw elan voor méér Europese integratie in de grensregio's absoluut noodzakelijk is, omdat het openen van de binnengrenzen niet gepaard is gegaan met een verdieping van de sociale, economische en culturele integratie;
- de 'founding fathers' van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal - te weten: Nederland en Duitsland - een bijzondere verantwoordelijkheid dragen voor dit integratieproces;
- de open binnengrenzen - een contradictio in terminus - zo ver als mogelijk geopend moeten worden;
- er voor verdere integratie van de grensregio's naast het commitment van de nationale en regionale overheden ook een zichtbaar engagement van de burgers noodzakelijk is. Dit kan door de burgers verantwoordelijk maken voor de vormgeving van de structuren en processen (zoals dat destijds ook plaatsvond bij de totstandkoming van het Europees Parlement). Wij nodigen de politiek verantwoordelijke overheden uit dit burgerengagement positief te accepteren en dit participierend burgerinitiatief te ondersteunen.

doen de burgers van Wittem de volgende voorstellen:

a. Meer grensoverschrijdende democratie

De grens tussen Limburg en Nordrhein-Westfalen kan verder geopend worden door elkaars burgers meer politieke rechten toe te kennen en door hun burgers te laten deelnemen aan democratische samengestelde grensoverschrijdende organen.

- Wij zijn van mening dat EU-burgers - na 5 jaar wonen in Nederland resp. Duitsland - het actief en passief kiesrecht moeten krijgen voor het Limburgs Parlement, de Landtag van Nordrhein-Westfalen, de Nederlandse Tweede Kamer en de Duitse Bundestag.
- Wij vinden dat er één daadkrachtige en goed gefaciliteerde Euregio gevormd moet worden tussen Nordrhein-Westfalen en Limburg.
- Wij willen dat er een gekozen Euregioraad komt die bestaat uit inwoners van Limburg en inwoners uit de grensregio's in Nordrhein Westfalen. Deze Euregioraad moet zeggenschap krijgen over de Interregbudgetten.

- Wij pleiten voor een Europeesrechtelijk verenigingsstatuut als motor voor het Europees burgerschap. Het Europese verenigingsstatuut is een betrouwbaar Europees rechtsinstrument, waardoor de Europese burgers meer naar elkaar toegroeien. Ook zal de Europese openbare ruimte in grote mate versterkt worden waardoor het Europees burgerschap verder gerealiseerd zal worden.

b. Grensoverschrijdende gemeentelijke samenwerking

De gemeenten of gemeentelijke samenwerkingsverbanden in de grensregio's hebben de verantwoordelijkheid om hun burgers en instellingen (scholen enz.) te ondersteunen bij hun grensoverschrijdende activiteiten.

- Wij zijn van mening dat alle gemeenten in de grensregio - via een stedenband/partnerschap zou moeten samenwerken met een andere grensgemeente. Deze stedenband/partnerschap moeten de sociaal-culturele cohesie en uitwisseling van burgers en hun organisaties (w.o. scholen/verenigingen) stimuleren en ondersteunen.
- Wij vinden dat elke gemeente in de grensregio het onderwijs in de buurtaal daadwerkelijk moet stimuleren en ondersteunen.
- Wij vinden dat elke gemeente in de grensregio - in samenwerking met zijn partnergemeente - ieder jaar een dag van de grensdialoog (Dag van de grensdialoog) zou moeten organiseren.
- Wij zijn van mening dat gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsorganisaties de 'sociale grensinfopunten' voor grensarbeiders moeten ondersteunen.
- Wij zijn ook van mening dat de grotere grensgemeenten zich via het zgn. 'Project Internationale Junior Raadslid Adviseur' met elkaar moeten verbinden (pilot Nijmegen-Duisburg).

c. Grensoverschrijdend werken en wonen

Wij accepteren de grote verschillen tussen de sociale en fiscale stelsels in Duitsland en Nederland. Harmonisering van de stelsel is een utopie. Wij eisen derhalve betere coördinatie door EU Verordening 883/2004, optimalisering van het dubbelbelastingverdrag Nederland-Duitsland, toepassing van EU richtlijn 2014/52/EU en betere advisering van grensarbeiders en grensbewoners.

- Wij vinden dat er bij nieuwe wet- en regelgeving een grenseffectrapportage moet plaatsvinden.
- Wij zijn van mening dat grensarbeiders en grensbewoners recht hebben op persoonlijke advisering door grensinfopunten ('sociale douane' aan de open binnengrenzen).
- Wij vinden dat in de wet- en regelgeving gelijke behandeling in het werkland en gelijktijdig gelijke behandeling in het woonland moet plaatsvinden (dubbele gelijke behandeling).
- Wij zijn van mening ook een compensatieregeling moet komen voor Duitse grensarbeiders die in Nederland werken. Een compensatieregeling die vergelijkbaar is met de huidige regeling voor Nederlandse grensarbeiders in Duitsland, zoals is overeengekomen in het belastingverdrag Nederland-Duitsland (Protocol bij verdrag van 12 april 2012 nr. XII inzake artikel 14,15,16 en 18).

- Wij vinden dat ITEM (Institute of Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility Universiteit Maastricht) uitgebouwd moet worden. ITEM zal de grenseffectrapportage's bij nieuwe Nederlandse en Duitse wet- en regelgeving moeten uitvoeren. ITEM zal daartoe structureel moeten samenwerken met universiteiten in NRW.

d. Euregionale identiteit en sociaal-culturele cohesie

De grens moet niet alleen als een scheidingslijn doch ook als een ontmoetingsruimte worden beschouwd. Er zijn een aantal grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten mogelijk waardoor men de grens intelligent en creatief kan overschrijden. De grens wordt vaak overschreden om te consumeren. De grens is echter meer dan een businessmodel. Duurzame projecten, die bijdragen aan de versterking van de euregionale identiteit en sociaal-culturele cohesie in de grensregio's, zijn van groot belang. De best practices van beide landen zullen benut moeten worden. Grensoverschrijdende communicatie (media) is zeer belangrijk.

- Wij zijn van mening dat geldigheidsbereik van de SchönerTagTickets NRW uitgebreid moet worden met de provincie Limburg.
- Wij vinden dat er ook een Euregioticket voor Midden- und Noord-Limburg en het aangrenzend regio's in Nordrhein-Westfalen moet komen.
- Wij vinden dat de website/nieuwsbrief von Charlzz.com voor wat betreft het thema kunst en cultuur structureel ondersteund moet worden de Euregio's.
- Wij zijn ook van mening dat er voor de provincie Limburg en de grensregio's in Nordrhein-Westfalen een grensoverschrijdende museumkaart ontwikkeld dient te worden.
- Wij vinden dat de projecten 'Literaire Zomer' en de Euregio Literatuurprijs voor scholieren gestimuleerd en gesubsidieerd moeten worden¹.
- De privatisering en commercialisering van de publieke media leidde tot beperking van het grensoverschrijdend bereik. Wij wensen een tweetalige Nederlands-Duitse omroep (radio en televisie). Men moet dan denken aan een met ARTE vergelijkbare constructie, waarin Vlaanderen, Nederland, de Deutschsprachige Gemeinschaft, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen en de regionale zenders in de grensregio's samenwerken.
- Ook wensen wij dat Euregio-radio uitgebouwd wordt. Lokale en regionale omroepen moeten veel meer met elkaar samenwerken. Ook nieuwe media zoals <http://aha24x7.com> moeten ondersteund worden.
- De grensoverschrijdende samenwerking in de grensregio's moet ook gestimuleerd en gesubsidieerd worden door het Deutsch-Niederländische Jugendwerk, de Goethe instituten in Amsterdam en Rotterdam, het Duitsland Instituut in Amsterdam (DIA) en het Haus der Niederlande in Münster. Wie wensen dat deze instituten ook activiteiten ontplooiën ten behoeve van grensoverschrijdende samenwerking aan de taal- en landsgrenzen.

¹ www.literarischer-sommer.eu & www.euregio-lit.eu

- Wij vinden dat er in het kader van het cultureel verdrag tussen Duitsland en Nederland ook activiteiten in de grensregio's moeten plaatsvinden.

e. Grensoverschrijdend openbaar vervoer

Zonder verbetering van het openbaar vervoer wordt het vrij verkeer van personen, studenten, grensarbeiders belemmerd². Ook stagneert de sociaal-economische ontwikkeling van de grensregio's.

- Wij vinden dat er frequentere en latere ICE en Thalysverbindingen tussen (Brussel)-Luik en Aachen moeten komen.
- Wij zijn samen met de Vereniging voor Innovatief Euregionaal (rail-)Vervoer³ van mening dat de Schwalm-Nette Bahn (B39) van Mönchengladbach - via Wegberg - naar Roermond als personenvervoer gerealiseerd dient te worden.
- Wij vinden met de Vereniging voor Innovatief Euregionaal (rail-)Vervoer dat er een spoorverbinding moet komen tussen hoger onderwijsstad Nijmegen en Hochschule Stadt Kleve (zgn. Kaiserlijn via Kranenburg) .
- Wij zijn van mening dat er directe Intercityverbindingen tussen Eindhoven-Venlo-Düsseldorf en tussen Eindhoven-Heerlen-Aken-Keulen moet komen.
- We pleiten voor busverbindingen tussen Maastricht-Aachen, Heerlen-Aachen, Kerkrade Herzogenrath, Geilenkirchen-Sittard; Roermond-Heinsberg, Venlo (Fontys Hochschule)-Kaldenkirchen, Boxmeer-Gennep-Goch. Behoud en uitbreiding is gewenst.

f. Euregionale competenties: onderwijs en buurtaal

Zonder euregionale competenties en buurtaal is er geen sociaal-culturele cohesie mogelijk. De kansen op de euregionale arbeidsmarkt zijn minimaal indien men de buurtaal niet beheerst. De grensoverschrijdend dienstverlening (MKB) & wederzijdse handel stagneren indien men elkaars taal niet spreekt. De grens heeft grote pedagogische-didactische waarde: stages over de grens en grensoverschrijdend studeren vergroten de kansen op de arbeidsmarkt.

- Wij vinden dat alle scholen in de Nederlands-Duitse grensregio de buurtaal als schoolvak moeten aanbieden.
- Wij zijn van mening dat het strategisch buurtalenprogramma van de provincie Limburg uitgebreid moet worden en vinden dat de landelijke overheid additioneel middelen ter beschikking moet stellen. Er dient een bewustwordingscampagne te komen voor ouders en leraren.

²Voor grenstickets zie: Euregionale identiteit en sociaal-culturele cohesie

³ www.viev.eu

- We zijn van mening dat alle scholen voor voortgezet onderwijs (inclusief de ROC's en hogescholen) jaarlijks een Euregio- c.q. Duitsland(mid)dag moeten organiseren en/of betrokken worden bij de jaarlijkse dag grensdialoog van de gemeenten.
- Wij vinden dat elke school in de grensregio een uitwisselingsproject met een partnerschool moet aangaan. Grensoverschrijdende stages en studeren moet gestimuleerd worden.
- Wij zijn van mening dat alle afgestudeerden aan hogescholen en scholen voor beroepsonderwijs bij hun diploma een bijlage moeten krijgen waarop wordt vermeld met welk euregionaal diploma hun nationaal diploma vergeleken kan worden.
- Wij vinden dat er behoefte is aan een Euregionaal Bildungsnetwerk, waarin (volks)hogescholen en universiteiten leergangen en lezingen aanbieden over Nederlands-Duitse thema's zoals politiek, cultuur, economie, recht. Samenwerking met het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) en het Haus der Niederlande (Münster) is wenselijk. Op middellange termijn moet een zelfstandig instituut voor grensoverschrijdende samenwerking opgericht worden.
- Wij vinden dat de nieuwe bilaterale Euregio Limburg-Nordrhein-Westfalen scholen en gemeenten moet stimuleren en ondersteunen voor wat betreft grensoverschrijdende samenwerking.

Tot slot?

Limburg en de grensregio's in NRW liggen vanuit het perspectief van Berlijn en Den Haag perifeer ten opzichte van de hoofdsteden. Het is daarom van groot sociaal-economisch en cultureel belang dat de grensregio's sterker met elkaar verbonden worden. Het opkomend nationalisme in Duitsland en Nederland is schadelijk voor Nederland en Duitsland doch vooral voor de inwoners van Limburg en de grensregio's in Nordrhein-Westfalen.

De sociale en politieke gelijkheid van EU-burgers in de grensregio's is van essentieel belang. Elkaars taal spreken/leren is essentieel. Het euregionale burgerschap is een waardevolle aanvulling op het nationaal en Europees burgerschap. Wij doen een beroep op alle burgers en hun organisaties (scholen, verenigingen, sociale partners, politieke partijen) om elkaar op te zoeken en met elkaar samen te werken. Daarnaast doen wij een beroep op NRW en Nederlands-Limburg om bilaterale euregio's op te richten tussen NRW en België (Wallonië en Duitssprekende Gemeenschap) en tussen Limburg en België. Tevens doen wij een beroep op de Benelux en NRW om hun samenwerking uit te bouwen.

De Europese crisis, die zich manifesteert door de opkomst van xenofobe, anti-Europeserechts-radicalen partijen zoals PVV, FN, AfD, Vlaams Belang en FPÖ en de recente Brexit, vormt een existentiële bedreiging voor de Europese eenheidsgedachte. Xenofobe en anti-Europese ideeën zijn catastrofaal voor de grensregio's. Aanvullend op een heldere standpuntbepaling en tegenstrategie op Europese en nationaal niveau zijn nieuwe impulsen noodzakelijk op het niveau van de grensregio's. Deze voorkomen dat het Europees vredesproject mislukt.

Hoe verder?

Onze ideeën gaan uit van het feit dat wij grenzen accepteren. Wij zien grenzen niet als hindernissen, doch als een kans voor culturele en politieke innovatie. Grenzen zullen en mogen in de 21-ste eeuw burgers niet meer scheiden. Door grenzen te overschrijden leert men de andere zijde van de grens kennen en waarderen. Noodzakelijke voorwaarden zijn: buurtaal, historische en politieke kennis en goede grensoverschrijdende verkeersinfrastructuur (OV). Tijdens onze conferentie in Wittem (NL) hebben wij over als deze thema's 1 ½ dag intensief gediscussieerd.

Bovenstaande ideeëncatalogus is niet het eindresultaat van onze discussies doch veel meer een eerste aanzet. We zullen regelmatig werkgroepen en conferenties houden. Bovenstaande conclusies, wensen en eisen met betrekking tot de actualiteit en toekomst van de euregionale samenwerking vormen een startpunt voor reflectie en actie voor een toekomstig Europa dat met name in de grensregio's wordt gerealiseerd. De concretisering van de Europese gedachte vindt immers plaats in de grensregio's.

Wij - grenslanners - zullen de anti Europese demagogie moeten bestrijden met onze concrete grenservaringen, met onze passie voor Europa en met onze ideeën over grensoverschrijdende samenwerking. *Wir lieben Grenzen um zu überwinden!*